

*Додаток № 1 до Положення про
критерії, правила і процедури
оцінювання результатів навчання учнів
Бериславського ліцею №3
Бериславської міської ради*

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ директора

Бериславського ліцею №3

01.09.2026 р. № 186 - о

Критерії оцінювання результатів навчання з інтегрованого курсу «Я досліджую світ»

для учнів 1–4 класів закладів загальної середньої освіти

1. Пояснювальна записка

Критерії розроблено на основі:

- наказу МОН України від 04.05.2026 № 722 «Про затвердження системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів» (зі змінами № 1001 від 29.06.2026) – шкали оцінювання та 5 інтегрованих показників навчальної і пізнавальної діяльності (розділ VI);
- наказу МОН України від 13.07.2021 № 813 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів» – Орієнтовна рамка оцінювання (додаток 1);
- Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87 (у редакції постанов КМУ від 24.07.2019 № 688 та від 06.08.2026 № 1000).

Інтегрований курс «Я досліджую світ» реалізує обов'язкові результати навчання трьох освітніх галузей одночасно, кожна з яких має власний додаток Державного стандарту:

- природнича освітня галузь – додаток 5 (результати з кодом «ПРО»);
- соціальна і здоров'язбережувальна освітня галузь – додаток 8 (результати з кодом «СЗО»);
- громадянська та історична освітня галузь – додаток 9 (результати з кодом «ГІО»).

2. Групи результатів за складовими курсу

2.1. Природнича складова (додаток 5)

Група результатів	Зміст (додаток 5 до Державного стандарту)
1. Дослідження природи	Виявляє й формулює дослідницькі проблеми; визначає мету і гіпотезу; планує дослідження; спостерігає, експериментує, моделює; аналізує результати й формулює висновки; проводить самоаналіз (ПРО 1.1–1.6)
2. Опрацювання та систематизація інформації	Знаходить інформацію та систематизує її; перетворює інформацію з однієї форми в іншу (ПРО 2.1–2.2)
3. Усвідомлення розмаїття природи, відповідальна поведінка	Виявляє взаємозв'язки в природі; діє, розуміючи наслідки поведінки; використовує наукові надбання; відповідально й ощадливо використовує ресурси (ПРО 3.1–3.4)
4. Критичне оцінювання та розв'язання проблем	Визначає й критично оцінює проблему; групує та класифікує об'єкти; генерує нові ідеї для розв'язання проблем (ПРО 4.1–4.4)

2.2. Соціальна і здоров'язбережувальна складова (додаток 8)

Група результатів	Зміст (додаток 8 до Державного стандарту)
1. Турбота про здоров'я і безпеку	Діє відповідально; відстоює власні інтереси та інтереси інших; надає допомогу; поводить етично (СЗО 1.1–1.4)
2. Прийняття рішень для безпеки	Розпізнає небезпечні ситуації; прогнозує наслідки; ухвалює рішення; поводить безпечно (СЗО 2.1–2.4)
3. Вибір на користь здорового способу життя	Обмірковує альтернативи дій; приймає зміни в організмі; аналізує вплив поведінки на здоров'я; здійснює вибір, що приносить користь і задоволення (СЗО 3.1–3.4)
4. Підприємливість та етична поведінка	Вчиться вчитися; знаходить і перевіряє інформацію; діє ефективно й самостійно; спілкується конструктивно; виявляє культуру споживання; планує майбутнє; співпрацює (СЗО 4.1–4.7)

2.3. Громадянська та історична складова (додаток 9)

Група результатів	Зміст (додаток 9 до Державного стандарту)
1. Орієнтація в історичному часі	Встановлює послідовність подій, тривалість і зв'язки в часі; пояснює значення пам'ятних дат (ГІО 1.1–1.3)
2. Орієнтація в соціальному середовищі	Орієнтується в знайомому середовищі; виявляє взаємозв'язок природи і суспільства; формує громадський простір (ГІО 2.1–2.3)
3. Робота з джерелами інформації	Добирає джерела соціальної та історичної інформації; аналізує її; оцінює достовірність (ГІО 3.1–3.3)

Група результатів	Зміст (додаток 9 до Державного стандарту)
4. Узагальнення інформації, розповідь про минуле і сучасне	Систематизує й узагальнює інформацію; розповідає про минуле і сучасне (ГІО 4.1–4.2)
5. Аргументовані судження	Формулює та представляє судження, добираючи аргументи (ГІО 5.1)
6. Гідність, права людини	Формує себе як особистість, утверджує гідність; захищає права людини; протидіє дискримінації (ГІО 6.1–6.3)
7. Громадянська ідентичність, співпраця	Усвідомлює себе частиною спільноти; співпрацює з іншими особами (ГІО 7.1–7.2)
8. Демократична участь	Робить відповідальний вибір; бере участь у розв'язанні проблем спільнот; осмислює громадсько-політичне життя (ГІО 8.1–8.3)

3. 1–2 клас: банк оцінювальних суджень (без рівневої шкали)

У 1-2 класі формувальне, поточне та підсумкове оцінювання здійснюються виключно вербально (наказ № 722, розд. VI, п. 5). Нижче – орієнтовні формулювання суджень за кожною групою результатів (на основі додатків 5, 8, 9 Держстандарту, 1-2 класи).

3.1. Природнича складова

Дослідження природи

- «Ти влучно обрав(-ла), що цікаво дослідити в природі, – молодець!»
- «Ти уважно поспостерігав(-ла) і розповів(-ла), що нового дізнався(-лася)».

Опрацювання інформації

- «Ти вдало намалював(-ла)/записав(-ла) інформацію про природу – так тримати!»

Усвідомлення розмаїття природи

- «Ти подбав(-ла) про рослину/тварину – це дуже важлива якість».
- «Ти навів(-ла) приклад корисного винаходу – молодець!»

Критичне оцінювання проблем

- «Ти правильно згрупував(-ла) предмети за спільною ознакою».

3.2. Соціальна і здоров'язбережувальна складова

Турбота про здоров'я і безпеку

- «Ти діяв(-ла) обережно і безпечно – молодець!»
- «Ти звернувся(-лася) по допомогу, коли було потрібно, – це правильно».

Прийняття рішень для безпеки

- «Ти правильно пояснив(-ла), чому важливо дотримуватись цього правила безпеки».

Вибір на користь здоров'я

- «Ти розрізнув(-ла) корисну і шкідливу звичку – так тримати!»

Підприємливість та етична поведінка

- «Ти уважно вислухав(-ла) однокласника і не образив(-ла) його».
- «Ти добре впорався(-лася) зі своєю роллю в груповій роботі».

3.3. Громадянська та історична складова

Орієнтація в історичному часі

- «Ти правильно визначив(-ла), що було раніше, а що пізніше, – молодець!»

Орієнтація в соціальному середовищі

- «Ти дотримався(-лася) правил поведінки під час прогулянки – так тримати!»

Робота з джерелами інформації

- «Ти розпитав(-ла) старших про минуле – це цікавий спосіб дізнатися більше».

Розповідь про минуле і сучасне

- «Ти цікаво розповів(-ла) про свою родину».

Аргументовані судження

- «Ти чітко висловив(-ла) свою думку – молодець!»

Гідність, права людини

- «Ти ввічливо й з повагою поставився(-лася) до інших – це важлива якість».

Громадянська ідентичність, співпраця

- «Ти з гордістю розповів(-ла) про Україну – так тримати!»

Демократична участь

- «Ти дотримався(-лася) домовленості з однокласниками – молодець!»

4. 3–4 клас: критерії за групами результатів (рівнева шкала)

Поточне оцінювання може здійснюватися за вербальною або рівневою шкалою (рішення педагогічної ради); підсумкове (річне) оцінювання – обов'язково за рівневою шкалою П/С/Д/В (наказ № 722, розд. VI, п. 5).

4.1. Природнича складова

Група результатів	Початковий (П)	Середній (С)	Достатній (Д)	Високий (В)
1. Дослідження природи	За постійної допомоги обирає, що цікаво дослідити; мети й гіпотези не формулює.	За зразком обирає об'єкт дослідження; з допомогою визначає мету спостереження, пропонує послідовність кроків, досліджує явища за допомогою наданих приладів; описує, що дізнався.	Самостійно обирає проблему для дослідження, визначає мету, прогнозує результат; планує кроки й умови дослідження; проводить спостереження й дослід, створює	Упевнено формулює дослідницьку проблему й мету на основі власного досвіду; самостійно планує й проводить складне дослідження; глибоко аналізує результати; критично оцінює власну

Група результатів	Початковий (П)	Середній (С)	Достатній (Д)	Високий (В)
			навчальні моделі; робить висновки самостійно або з учителем; аналізує помилки.	дослідницьку діяльність.
2. Опрацювання та систематизація інформації	За постійної допомоги знаходить окрему інформацію про природу; форму подання не змінює.	За зразком знаходить інформацію про природу; зображує її у вигляді малюнка чи таблиці.	Самостійно знаходить і систематизує інформацію за планом, використовуючи технічні прилади; представляє інформацію у вигляді малюнка, схеми, графіка, тексту, презентації.	Упевнено й доцільно добирає та систематизує складну інформацію з різних джерел; творчо представляє її в різних, зокрема цифрових, формах.
3. Усвідомлення розмаїття природи, відповідальна поведінка	За постійної допомоги називає окремих зв'язок у природі; наслідків своєї поведінки не усвідомлює.	За зразком описує очевидні зв'язки в природі; дбає про чистоту довкілля, доглядає за рослинами/тваринами; наводить приклад використання винаходів; намагається берегти ресурси.	Самостійно виявляє й пояснює взаємозв'язки в природі, враховує їх у діяльності; встановлює зв'язок між діяльністю людини й станом довкілля, складає й дотримується правил; пояснює значення винаходів; визначає витрати ресурсів і шляхи їх зменшення.	Глибоко усвідомлює взаємозв'язки природних процесів і людської діяльності; ініціативно діє на користь довкілля; обґрунтовує роль науки й техніки; свідомо економить природні ресурси.
4. Критичне оцінювання та розв'язання проблем	За постійної допомоги розрізняє окрему проблему в довкіллі; варіантів розв'язання не пропонує.	За зразком розрізняє проблеми, пов'язані з діяльністю людини; розмірковує, що відомо про проблему; групує об'єкти за однією ознакою; пропонує спосіб використання об'єкта.	Самостійно пояснює важливість вивченого для власного життя, розрізняє головне й другорядне; визначає відоме й невідоме в проблемі, наводить докази; класифікує об'єкти за кількома ознаками; пропонує власний спосіб розв'язання проблеми.	Критично аналізує проблеми природничого характеру у зв'язку з власним досвідом; обґрунтовано доводить правильність суджень; генерує оригінальні ідеї розв'язання проблем.

4.2. Соціальна і здоров'язбережувальна складова

Група результатів	Початковий (П)	Середній (С)	Достатній (Д)	Високий (В)
1. Турбота про здоров'я і безпеку	За постійної допомоги виконує окрему дію для власної безпеки; допомоги не просить і не надає.	За зразком демонструє поведінку, що зменшує ризики; за допомогою дорослих протидіє тиску й неповазі; розрізняє, до кого звернутися по допомогу; наслідує етичну поведінку.	Самостійно демонструє різноманітні практики безпечної поведінки; протидіє тиску й неповазі самостійно або з допомогою залежно від ризику; визначає	Упевнено й послідовно демонструє безпечну поведінку в різних ситуаціях; ініціативно захищає власну гідність і гідність інших; активно надає

Група результатів	Початковий (П)	Середній (С)	Достатній (Д)	Високий (В)
			потребу в допомозі собі й іншим; поводить етично.	адекватну допомогу; є взірцем етичної поведінки.
2. Прийняття рішень для безпеки	За постійної допомоги розпізнає окрему небезпеку; рішень самостійно не ухвалює.	За зразком розпізнає й описує небезпеку вдома, у школі; пояснює, що дії мають наслідки; вирішує, як діяти у простих ситуаціях; пояснює, від чого залежить безпека.	Самостійно пояснює, що робити в небезпечних ситуаціях; прогнозує можливі наслідки власних дій для себе й інших; вирішує, як діяти з користю для здоров'я, безпеки й добробуту; поводить безпечно в різних середовищах.	Упевнено передбачає й запобігає небезпечним ситуаціям; обґрунтовано прогнозує наслідки рішень для себе і громади; свідомо ухвалює рішення на користь безпеки й добробуту; є прикладом безпечної поведінки.
3. Вибір на користь здорового способу життя	За постійної допомоги називає окрему звичку; вибору на користь здоров'я не робить.	За зразком визначає здорові й шкідливі звички; відзначає й приймає зміни у своєму організмі; визначає позитивний/негативний вплив на вибір поведінки; розпізнає, що приносить задоволення.	Самостійно обмірковує альтернативні рішення щодо звичок; спостерігає й пояснює зміни свого тіла залежно від стану, настрою, способу життя; аналізує вплив поведінки на здоров'я; обирає діяльність, що приносить задоволення й користь.	Критично аналізує альтернативи способу життя, обґрунтовуючи вибір; глибоко усвідомлює зв'язок свого стану з поведінкою; системно аналізує вплив чинників на здоров'я; свідомо обирає корисну діяльність.
4. Підприємливість та етична поведінка	За постійної допомоги виконує окрему навчальну чи побутову дію; співпраці уникає.	За зразком упорядковує власне навчання; розпізнає знаки й попередження про небезпеку; пояснює власні потреби; слухає інших, намагаючись не образити; визнає важливість помірності; пояснює важливість навчання, планує день; виконує роль у групі.	Самостійно планує та організовує навчання, чергуючи з відпочинком; критично оцінює інформацію про товари/послуги; розрізняє потрібні й надмірні потреби, планує дії для їх задоволення; етично реагує на критику; ощадно використовує ресурси; формулює мету і шлях її досягнення; узгоджує роль у групі.	Ефективно й самостійно організовує навчання й діяльність; критично оцінює різноманітну інформацію; свідомо визначає й досягає власних цілей; конструктивно та етично спілкується; системно економить ресурси; впевнено планує майбутнє; ініціативно й ефективно співпрацює в команді.

4.3. Громадянська та історична складова

Група результатів	Початковий (П)	Середній (С)	Достатній (Д)	Високий (В)
1. Орієнтація в історичному часі	За постійної допомоги розрізняє «було»/«є»;	За зразком встановлює послідовність подій	Самостійно визначає послідовність подій, співвідносить одиниці	Упевнено оперує історичним часом, виявляє тривалість і

Група результатів	Початковий (П)	Середній (С)	Достатній (Д)	Високий (В)
	послідовність подій не встановлює.	(раніше/пізніше); пояснює, як люди визначають час; описує етапи розвитку людини.	виміру часу; встановлює кількість поколінь родини, розкриває зв'язки поколінь; наводить приклади культурно-історичної спадщини.	варіативність подій; обґрунтовує значення пам'ятних подій для громадян України.
2. Орієнтація в соціальному середовищі	За постійної допомоги орієнтується в найближчому середовищі; зв'язку природи й діяльності людини не бачить.	За зразком орієнтується в знайомому середовищі; показує, як природа дає засоби до існування; досліджує об'єкти громадського користування, дотримується правил поведінки.	Самостійно розпізнає об'єкти соціального середовища, планує екскурсію до об'єктів спадщини; пояснює цінність природи й роль людської діяльності; розрізняє громадські й власні об'єкти, протидіє порушенням правил.	Упевнено орієнтується в соціальному просторі рідного краю й України; глибоко пояснює взаємозв'язок природи й суспільства; ініціативно формує громадський простір.
3. Робота з джерелами інформації	За постійної допомоги знаходить окрему інформацію; достовірність не оцінює.	За зразком пояснює, де знайти інформацію; розпитує старших про минуле; розрізняє казкові й реальні події.	Самостійно знаходить потрібну інформацію про минуле й сучасне, добирає джерело за потребою; виокремлює події, персонажі, формулює запитання; шукає підтвердження чи спростування сумнівних фактів.	Критично добирає й аналізує різноманітні джерела соціальної та історичної інформації; обґрунтовано оцінює достовірність, пояснює наслідки поширення неправдивої інформації.
4. Узагальнення інформації, розповідь про минуле і сучасне	За постійної допомоги розповідає про себе кількома словами; інформацію не узагальнює.	За зразком встановлює зміст незрозумілих слів з допомогою; розповідає про себе й родину.	Самостійно збирає інформацію на цікаву тему, визначає важливе й другорядне, порівнює події й вчинки; виражає уявлення про історичні події, пам'ятки, видатних людей різними способами.	Вільно систематизує й узагальнює складну соціальну/історичну інформацію; переконливо й розгорнуто розповідає про минуле й сучасне, використовуючи різні засоби.
5. Аргументовані судження	За постійної допомоги висловлює просте вподобання; аргументів не наводить.	За зразком висловлює свої вподобання, обмірковує вплив своїх слів на думку інших.	Самостійно формулює власну думку щодо вчинку чи події, добирає прості докази, дотримується послідовності викладу.	Упевнено й послідовно формулює обґрунтовані судження про історичні факти й події суспільного життя, наводить переконливі аргументи.
6. Гідність, права людини	За постійної допомоги описує себе кількома словами; прав інших не усвідомлює.	За зразком описує себе, свої захоплення; пояснює обов'язки в сім'ї, школі; розпізнає вчинки, які можуть образити.	Самостійно визначає риси характеру й моральні якості, розповідає про мрії; виявляє й засуджує негідну поведінку, розпізнає порушення прав дитини; спілкується з	Усвідомлено утверджує власну гідність і мрії; активно захищає права людини й дитини; послідовно протидіє дискримінації та нерівному ставленню.

Група результатів	Початковий (П)	Середній (С)	Достатній (Д)	Високий (В)
			урахуванням особливостей інших.	
7. Громадянська ідентичність, співпраця	За постійної допомоги розповідає про родину кількома словами; ролі в групі не виконує.	За зразком розповідає про родину, однокласників, Україну; пояснює важливість співпраці, виконує роль у групі.	Самостійно досліджує своє походження й роль у школі/громаді/державі, з повагою ставиться до традицій; визначає мету спільної роботи, планує послідовність дій групи.	Глибоко усвідомлює себе громадянином України, аналізує культурно-історичні основи власної ідентичності; ефективно й ініціативно співпрацює для досягнення спільної мети.
8. Демократична участь	За постійної допомоги дотримується окремого правила; участі в житті спільноти уникає.	За зразком домовляється з однокласниками про правила, дотримується їх; розповідає про власні успіхи; розпізнає символи України.	Самостійно визначає й використовує правила вирішення питань життя класу; аналізує проблеми класу/школи/громади, пропонує розв'язання; пояснює, що означає бути громадянином України.	Свідомо й активно бере участь у житті шкільної спільноти, громади, держави; ініціює розв'язання суспільних проблем; глибоко усвідомлює громадянську ідентичність у європейському контексті.

5. Практичні приклади формулювання оцінювальних суджень (3–4 клас)

- Початковий: «Спробуй ще раз розглянути це питання разом зі мною – я підкажу перший крок, а ти продовжиш».
- Середній: «Твоя відповідь здебільшого правильна, скористайся підказкою на дошці, щоб уточнити деталь».
- Достатній: «Ти самостійно й правильно виконав(-ла) завдання – спробуй тепер пояснити, чому дійшов(-ла) саме такого висновку».
- Високий: «Твоя робота була змістовною й самостійною – спробуй поділитися своїм способом мислення з однокласниками».

6. Прикінцеві положення

Ці Критерії є невід'ємною частиною Положення про критерії, правила і процедури оцінювання результатів навчання учнів Бериславського ліцею №3 і оприлюднюються на офіційному вебсайті закладу освіти протягом 10 робочих днів з дня затвердження (наказ № 722, розд. VI, п. 9).

Критерії переглядаються у разі внесення змін до Державного стандарту, наказів № 722, № 813 або за рішенням педагогічної ради.